

RADNI ODNOSI

1. Prestankom rada na određeno vrijeme radniku ne pripada pravo na otpremninu.

Iz obrazloženja:

Nije ostvaren žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava.

Pravo na otpremninu tužiteljica temelji na odredbi čl. 125. Zakona o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst, dalje u tekstu: ZR). Tužiteljica smatra da joj nakon isteka ugovora o radu na određeno vrijeme pripada pravo na otpremninu jer je kod tuženika radila neprekidno dvije godine i šest mjeseci.

Uz neprijepornu činjenicu da je ugovor o radu što su ga stranke zaključile na određeno vrijeme prestao istekom vremena utvrđenog u tom ugovoru, a ne otkazom, prvostupanjski je sud pravilnom primjenom materijalnog prava odbio tužbeni zahtjev.

Protivno žalbenim navodima, pravo na otpremninu prema ZR-u nema radnik koji je radio na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme, koji je prestao istekom vremena utvrđenog tim ugovorom, iako taj ugovor smije trajati neprekidno i do tri godine.

Pravo na otpremninu prema odredbi čl. 125. ZR-a ima radnik kojemu poslodavac otkazuje

nakon dvije godine neprekidnog rada, osim ako se otkazuje iz razloga uvjetovanih ponašanjem radnika.

Županijski sud u Dubrovniku, GŽ-1561/05. od 28.6.2007.

2. Ne može se smatrati ozljedom na radu ozljeda do koje je došlo kod kuće radnika ako je bio u radnoj obući.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da joj tuženik naknadi štetu koju trpi kao posljedicu ozljeda zadobivenih na radu dana 24. srpnja 1998.

Utvrđeno je da je tužiteljica zadobila ozljede zbog pada u kući ili neposredno ispred kuće, a ne na njezinom radnom mjestu dok je obavljala poslove u kuhinji tuženika. Tužiteljica, saslušana kao stranka, iskazala je da je dan prije nezgode radila u kuhinji u hotelu P. te je primijetila da je pod u kuhinji bio klizav zbog proljevenog ulja. Po sredini kuhinje bio je postavljen karton da bi se manje klizalo. Kući je otišla u radnoj odjeći i obući, a drugi dan kada je krenula na posao obula je radnu obuću (papuče) i odmah pred kućnim vratima pala i zadobila teške ozljede glave. Kasnije joj je kći rekla da su papuče bile masne od ulja.

Ovaj sud jednako kao i sudovi nižeg stupnja ocjenjuje da tuženik nije odgovoran za nastalu štetu tužiteljici. Prema odredbi čl. 15. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96.), poslodavac odgovara radniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u svezi s radom na načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti), a prema općim propisima obveznog prava.

Ozljeda tužiteljice koja se dogodila na opisani način (padom na ulaznim vratima obiteljske kuće zbog poskliznuća) ne može se smatrati ozljedom na radu u smislu ove zakonske odredbe, a tuženik ni po načelu objektivne odgovornosti ne može biti odgovoran zbog činjenice da je tužiteljica krenula na posao u radnoj obući, papučama s kojima je bila zadužena i koje su prema njezinom iskazu (a što je saznala od kćeri) bile masne od ulja. Tuženik nije mogao utjecati na postupak tužiteljice, tj. na to da radne papuče nosi na nogama izvan radnog mjesta, a posebno na to da ih nosi od kuće do posla premda su bile masne.

Vrhovni sud RH, revr. 517/06-2 od 11.10.2006.

3. Sud može odrediti podnosiocu ustavne tužbe primjerenu naknadu zbog povrede ustavnog prava na suđenju u razumnoj duljini sudskog postupka.

Iz obrazloženja:

Na temelju članka 63., stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. – pročišćeni tekst), podnosiocu ustavne tužbe R. V. iz Teslića, Bosna i Hercegovina, određuje se primjerena naknada zbog povrede ustavnog prava iz članka 29., stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (N.N., br. 41/01. – pročišćeni tekst) u iznosu od 9.500,00 kuna.

Naknada iz točke III. izreke ove oduke bit će isplaćena iz državnog proračuna u roku od tri (3) mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnosioca Ministarstvu financija Republike Hrvatske za njezinu isplatu.

Za odlučivanje Ustavnog suda o razumnoj duljini sudskog postupka mjerodavne su odredbe članka 29., stavka 1. Ustava Republike Hrvatske i članka 63. Ustavnog zakona.

Ustavna tužba je osnovana.

Svoju odluku Ustavni sud obrazlaže sljedećim utvrđenjima:

- Podnositelj je podnio 1. srpnja 1991. tužbu Općinskom sudu u Zagrebu protiv Transcroatie, Zagreb zbog poništenja odluke disciplinske komisije tuženika od 4. lipnja 1991. godine. Ustavna tužba podnesena je 16. rujna 2005. godine, a do tog dana sudski postupak nije pravomoćno okončan, pa Ustavni sud utvrđuje da je do dana podnošenja ustavne tužbe postupak u ovom predmetu trajao ukupno četrnaest (14) godina, dva (2) mjeseca i petnaest (15) dana.
- Ustavni sud je ocijenio da se pravno relevantnim razdobljem, s aspekta povrede prava na razumnu duljinu trajanja sudskog postupka, u konkretnom slučaju, smatra razdoblje od 5. studenoga 1997., to jest od dana stupanja na snagu Zakona o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Protokola broj 1, 4, 6, 7, 11, 12 i 13. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (N.N. – Međunarodni ugovori, br. 18/97., 6/99. – pročišćeni tekst, 8/99. – ispravak, 14/02. i 1/06.) do 16. rujna 2005. godine, to jest do dana podnošenja ustavne tužbe podnosioca, što ukupno iznosi sedam (7) godina, deset (10) mjeseci i jedanaest (11) dana.
- Prema utvrđenju Ustavnog suda radi se o složenijem predmetu u kojem je bilo potrebno ispitati više svjedoka i utvrditi okolnosti glede donošenja disciplinske odluke. Zbog protoka vremena bilo je potrebno provesti i niz financijskih vještačenja radi devalvacije i promjena valute. Međutim, te okolnosti ne mogu opravdati trajanje postupka u razdoblju duljem od četrnaest godina.

- Ustavni sud utvrđuje da se predmet vodi u trajanju duljem od četrnaest godina. Imajući u vidu ukupno trajanje postupka te neučinkovito postupanje prvostupanskog suda, Ustavni sud nalazi da je povrijeđeno pravo podnositelja na suđenje u razumnom roku, zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske.

Stoga je, u smislu odredbe članka 63., stavka 2. Ustavnog zakona, donesena odluka kao pod točkama I. i II. izreke ove odluke.

Sukladno odredbi članka 63., stavka 3. Ustavnog zakona, odlučeno je kao pod točkama III. i IV. izreke ove odluke.

Visinu naknade, zbog povrede ustavnog prava na donošenje sudske odluke u razumnom roku, Ustavni sud određuje imajući u vidu sve okolnosti svakog pojedinog slučaja, uz istodobno uvažavanje ukupnih gospodarskih i socijalnih prilika u Republici Hrvatskoj. Naknada je umanjena zbog utvrđenog doprinosa podnositelja duljini trajanja postupka.

Ustavni sud RH, broj: U-III A-3754/2005. od 21.3.2007.

4. Ako je nakon prestanka radnog odnosa na temelju redovitog otkaza ugovora o radu radniku priznata invalidska mirovina, radnik nema osnove za zahtjev priznanja naknade štete zbog razlike u primanjima.

Iz obrazloženja:

Ti sudovi su utvrdili da je rješenjem Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područna služba u B. od 29. srpnja 2002., tužitelju određena invalidska mirovina zbog profesionalne nesposobnosti za rad u iznosu od 1.474,07 kuna počevši od 2. srpnja 2002.

Sudovi nižeg stupnja odbili su tužbeni zahtjev za isplatu rente kao razlike između plaće koju bi tužitelj ostvarivao da je ostao u radnom odnosu

i invalidske mirovine, budući da nalaze da tome nije uzrok profesionalna bolest, odnosno profesionalna nesposobnost za rad, već poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu. Pritom utvrđuju da tužitelj odluku o poslovno uvjetovanom otkazu nije pobijao, već se s njom usuglasio.

Rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od 29. srpnja 2002. kojim je tužitelju određena invalidska mirovina zbog profesionalne nesposobnosti za rad doneseno je nakon što je tužitelju 1. srpnja 2002. prestao radni odnos kod tuženika. Razlog prestanka radnog odnosa nije, dakle, profesionalna bolest tužitelja, već poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu. Zbog toga ne postoji obveza tuženika da tužitelju isplaćuje rentu kao razliku između plaće koju bi tužitelj ostvarivao da je nastavio raditi i utvrđene mirovine.

Tužitelj je u skladu s preostalom radnom sposobnosti mogao nastaviti raditi kod tuženika (čl. 77. ZR-a). Naprotiv, upravo se tužitelj usuglasio s odlukom o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu i otpremninom koja je ugovorena. Ugovor o radu prestao je, dakle, i voljom tužitelja, pa on ne može osnovano naknadno zahtijevati da mu se naknadi izgubljena zarada, odnosno plati renta (čl. 188., st 1. i čl. 195., st. 2. Zakona o obveznim odnosima – N.N., br. 53/91., 73/91., 111/93., 3/94., 107/95., 7/96., 91/96., 112/99. i 88/01.) koju tužitelj ne bi izgubio da je odlučio nastaviti raditi. Valja imati na umu i da prema čl. 192. Zakona o mirovinskom osiguranju (N.N., br. 102/98.) ugovor o radu ne prestaje dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog profesionalne nesposobnosti za rad, što također upućuje da je tužitelj mogao, da je htio, nastaviti raditi kod tuženika. U tužiteljevom slučaju su sudovi nižeg stupnja utvrdili da ugovor nije prestao na temelju tog rješenja, već odlukom o poslovno uvjetovanom otkazu s kojim se tužitelj usuglasio.

Vrhovni sud RH, revr. 861/05-2 od 23.3.2006.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*